

DE REFORMATIE

WEEKBLAD TOT ONTWIKKELING VAN
HET GEREFORMEERDE LEVEN

DIE UWE JEUGD VERNIEUWT

ALS EENS ARENDS PSALM 103:5

Onder redactie van Prof. Dr F. J. J. Buijendijk, Dr K. Dijk, Prof. Dr V. Hepp, Drs C. Tazelaar en Dr B. Wielenga

Medewerker(s): Dr H. A. van Andel, Solo; Drs J. van Andel, 's-Gravenhage; Dr B. E. van Arkel, Utrecht; N. Baas, Amsterdam; Dr Henry Beets, Grand Rapids; Dr Joh. C. Breen, Amsterdam; Drs W. E. Engelkes, Harderwijk; Prof. Dr F. W. Grosholde, Amsterdam; Prof. Dr T. Hoekstra, Kampen; Dr G. Keizer, Tiel; Dr B. A. Knoppers, Amsterdam; Dr J. G. Kunst, Arnhem; Dr G. R. Kuiper, Haarlem; Dr H. W. Laman, Assen; Dr C. Lindeboom, Amsterdam; Dr S. O. Los, 's-Gravenhage; Dr F. C. Meijer, Rotterdam; Dr J. C. de Moor, Utrecht; Dr J. C. Rullmann, Utrecht; Dr K. Schilder, Delft; Dr W. J. A. Schouten, Kampen; Dr J. Thus, Meppel; Dr D. H. Th. Vollenhoven, 's-Gravenhage; Dr J. de Vries, Tilburg; Dr J. D. Wielenga, Hoofddorp; Mr J. A. de Wilde, 's-Gravenhage.

Adres der Redactie:
Prof. Dr V. HEPP, Van Breestraat 14, Amsterdam.

Drukkers-Uitgevers:
OOSTERBAAN & LE COINTRE, Goes
Tel. No. 58 — Postrekening No. 36000.

Abonnement: f1.25 per drie maanden bij vooruitbetaling.
Voor 't Buitenland en Ned.-Indië f2.— per jaar.
Advertentie: 35 cent per regel.

INHOUD: Synode-indrukken. — Generale Synode Geref. Kerken. — Perschoon. — Kerknieuws. — Correspondentie.

KERKELIJK LEVEN.

Synode-indrukken.

II.

Een nieuwe Particuliere Synode. Zoo hebben we er dan een Particuliere Synode bij gekregen.

De zich noemende Oud-Gereformeerde Kerken in Bentheim en Oost-Friesland werden totnogtoe wel in ons Jaarboek als een soort aanhangsel aan de Gereformeerde Kerken in Nederland toegevoegd.

Wij hielden met haar nauwer gemeenschap dan met eenige andere buitenlandsche kerkengroep, waarmee wij in correspondentie staan.

Officieus hoorden ze eigenlijk al bij ons. Maar tot officiële aansluiting kwam het niet. Heel sterk werd die ook door onze buitenlandsche broeders niet begeerd.

In dit geval is dit zeer wel te begrijpen. De Oud-Gereformeerde Kerken in Duitschland hebben sinds de dagen der Afscheiding een eigen geschiedenis.

Zij hebben een eigen ideaal. Zij houden er aan vast, dat het ook in Duitschland nog tot reformatie kan komen en dat zij zich dan met die Duitse Gereformeerden hebben te vereenigen.

Wanneer zij dan ook in het verband der Gereformeerde Kerken in Nederland wenschen te worden opgenomen, verloochenen zij dit ideaal niet.

Zij verzoeken alleen een tijdelijke opnemings. Dit is heel juist gezien.

Het Calvinisme wil internationaal zijn, maar met eerbiediging van de eigensoortige geestesgesteldheid, welke God aan ieder volk schonk.

In Duitschland zal het zich weer anders moeten ontwikkelen dan hier, al kan Duitschland te dezen opzichte van het kleine Nederland veel leeren.

Dat de Oud-Gereformeerden dan toch nauwere aansluiting zoeken, moet toegeschreven aan haar zwakte.

De Classis Oost-Friesland telt vijf kerken, waarvan er drie vacant zijn en die samen iets meer dan duizend zielen in haar registers hebben geschreven. Het vroeger zoo bloeiende Gereformeerde Emden heeft nu maar een kerk van honderd vijftig zielen. De grootste kerk uit deze Classis is Bunde met vier honderd zeventig zielen, wier predikant ook ter Synode was.

De Classis Bentheim is grooter. Zij wordt gevormd door negen kerken. Die hebben saam een kleine acht-en-twintig-honderd zielen, waarvan Emlichheim, op het oogenblik nog vacant, er bijna duizend telt. De kerk, welke in grootte op haar volgt is Veldhuizen. Zij brengt het tot vijf-honderd zielen. Haar pastor, Dr E. Koldhof, woont ook als afgevaardigde de Synode bij. In deze Classis zijn er twee vacatures, waarvan er eene binnenkort door Dr Goudappel staat te worden vervuld.

Tot voor korten tijd had deze kleine kerkengroep nog een eigen Theologische School te Emden. Maar de docent werd oud en de krachten waren niet toereikend om de school in stand te houden.

Zoo was men dan voor de opleiding reeds op Holland aangewezen.

Ook in de Zending werkten men samen. Dit alles heeft thans haar officiële bezegeling gekregen.

Een particuliere Synode, samengesteld door slechts twee Classes, is een unicum in onze kerken.

In de Particuliere Synode van Overijssel, Utrecht, Noord-Brabant en Limburg komen er altijd nog drie samen.

Maar wij willen met de broeders uit Bentheim en Oost-Friesland hopen, dat de moeilijke tijden spoedig voorbij zullen zijn, dat vele Gereformeerden uit de Staatskerk het juk zullen afschudden en

dat de reformatische actie er krachtig opwake. In elk geval doet het deugd, dat zij volharden bij het ideaal.

Ter Synode werd gevraagd of de naam onze kerken niet gewijzigd moest worden en voortaan luiden: Gereformeerde Kerken in Nederland, Bentheim en Oost-Friesland.

Terecht werd daartegen opgemerkt, dat men dan den naam gerust nog wat uitbreiden kon en er aan toevoegen: in Westfalen en Rijn-Pruisen, in België, in Argentinië en in Indië.

Met dat al geeft het stof tot dank, dat de invloedsfeer onze kerken al ruimer wordt.

Het staartje van de zaak.

De Vonckenberg.

De Vonckenberg wordt thans met rust gelaten. Hij kan ongehinderd te Huizen als herder en leeraar arbeiden.

Zijn huidige positie bleef geheel buiten het gedrag.

Maar de Classis Dordrecht had er bezwaar tegen gemaakt, dat hem op grond van artikel 14 der kerkordening tijdelijke onderlating van zijn dienst in de kerk van Zwijndrecht was toegestaan.

De Classis vroeg niets minder dan „erkenning van het feit, dat bij de behandeling van de zaak van De Vonckenberg tegen den geest van art. 14 K. O. is gehandeld" en verzocht zulk een wijziging in het artikel, waardoor herhaling van een dergelijke toepassing onmogelijk wordt.

Zoo had de zaak-De Vonckenberg nog een staartje. Maar Prof. H. H. Kuyper knipte in een oogenblik dit staartje weg.

Zoals altijd had hij het oor der Synode.

Met zijn bekend meesterschap in het kerkrecht lichtte hij de Synode in, hoe de artikelen 12, 13 en 14 samen één geheel vormen en dat artikel 14 hier volkomen terecht is toegepast.

Alleen had hij bezwaar tegen de uitdrukking: advies des kerkeraads. Een meerdere vergadering, zoo betoogde hij, geeft advies. Een kerkeraad niet. Die beslist. Voor „advies" wilde hij dan ook lezen „bewilliging".

De Synode ging hiermee accoord. Alleen zal die wijziging voorloopig alleen bij wijze van commentaar worden aangebracht. Een gedeeltelijke herziening werd niet wenschelijk geacht.

Daarmede kwam vanzelf weer een punt voor een toekomstprogram naar voren.

De herziening van 1905 blijkt wat vluchtig geschied.

Er komen in onze Kerkenorde verschillende technische fouten voor.

Die behoeven natuurlijk verbetering.

Maar dat kan nog wel een dag en een nacht wachten.

Geheime zitting.

Een druk lag er op de Synode, toen zij samenkwam.

Het was alsof men dien, voordat er nog een woord over de desbetreffende zaak (n.l. de zaak-De Goudappel) gesproken werd, voelde.

In Utrecht's kerk heerschte merkbare onrust.

En ook in ons kerkelijke leven is het van toepassing: wanneer één lid lijdt, lijden alle mede.

De bidstondprek, hoewel met deze zaak geen verband houdende, sloeg, om met den Spreken-dichter het uit te drukken, als de woorden van een wijze, prikkelen en nagelen, diep ingeslagen door de meesters der verzamelingen.

Onderscheiden bezwaarschriften waren ingekomen en werden ter Synode aan het agendum toegevoegd.

Natuurlijk moesten voor zoo'n zaak de deuren gesloten en behoort het verhandelde geheim te blijven.

Ook ik hoop het geheim angstvallig te bewaren en alleen te spreken over wat uit het gepubliceerde kan worden afgeleid.

De eerste vraag was deze: kan deze zaak op de Synode behandeld worden. De Commissie, die met het onderzoek daarvan belast was, rapporteer-

de, dat niet alle bezwaarschriften in den juisten kerkelijken weg tot de Synode gekomen zijn. Wanneer men streng aan het formeel had vastgehouden, zou men misschien deze ganse zaak ter afdoening naar Kerkeraad, Classis en Particuliere Synode hebben kunnen verwijzen.

Maar dan zou de onvrede voor langen tijd bestendig zijn. Niet onwaarschijnlijk zou dan toch een volgende Synode een beslissing hebben te nemen. En de gedachte, dat tot dien tijd de twist-appel door onze kerken zou rollen, benauwde.

Daarom moet het wijs besluit geacht, dat de Synode zowel over het mogelijk-informeele als over het zeker-informeele heenstapte en op de zaak inging.

Vanzelf schept dit geen precedent.

Men mag niet redeneeren: omdat bij deze zaak het informeele voorbij is gezien, moet dat op een anderen keer ook gebeuren, daarom volg ik maar niet den rechten kerkelijken weg.

Want dan zou men bedrogen uitkomen.

Het betrof hier een uitzondering.

De Synode motiveerde dat, door te wijzen „op de ruchtbaarheid, die deze zaak verkregen heeft, den schijn van rechtskrenking, een dienaar des Woords aangedaan, welke schijn in onze kerken zelfs niet geduld mag worden en de droeve verdeeldheid, die dientengevolge in de kerk van Utrecht ontstaan is".

Maar hoe zou deze zaak nu verder worden getraceerd (zoals het in de kerktaal heet)?

Stuande de Synode kon zij moeilijk worden afgehandeld. Vooral niet, toen men nog de hoop koesterde, dat de Synode met een goede twee weken zou afloopen.

Deputaten benoemen om een volgende Synode te adviseeren, ging ook al niet. Dan zou de zaak te lang slepende blijven.

De Synode vond er op een Commissie op te dragen om vóór het vertrek van Dr Goudappel deze zaak te onderzoeken en zoo mogelijk tot een goed, rechtvaardig en vreedzaam einde te brengen.

Mocht dit niet gelukken, dan is de roepende kerk gemachtigd een afzonderlijke vergadering van deze Synode saam te roepen.

Dit zou onze kerken op groote kosten komen te staan.

Maar de Synode vond, dat zij om den ernst van die aangelegenheid zich die moeite zouden moeten getroosten.

Wel een bewijs, hoe de Synode hierover niet heenloopt, maar alles in het werk stelt om tot zuivere verhoudingen te komen.

In de Commissie werden mannen gekozen, die zonder vrees voor jaloezie de vroegste Synodeleden kunnen genoemd.

Toen dit besluit eenmaal genomen was, was het alsof de Synode van een beklemming bevrijd werd.

Het gaf goed te konstateeren verlichting.

Men zag er de voorzienige leiding Gods in, dat de Synode ditmaal juist te Utrecht werd gehouden.

En om nu eigen indruk, of liever eigen gewaarwording eens weer te geven: ik smaakte iets van de Synodale vertroosting, waarover ik enkele weken geleden schreef.

Geve de Heere den broeders, die in de Commissie zitten, overvloedig licht.

Make de afwikkeling van deze zaak de vertroosting volkomen.

Singuliere gaven.

Bij deze indrukken houd ik mij niet strikt aan de chronologische orde.

Wie die kennen wil, zij wederom verwezen naar het persverslag.

Ik doe even een sprong terug.

Wij zijn nu midden in de discussie over de singuliere gaven.

Dat in dezen tijd van predikantenmoed meerderen dan anders het geval is van meening zijn singuliere gaven te bezitten en op grond daarvan voor het predikambt in aanmerking te komen, is haast vanzelf sprekend.